

در احوال و اندیشه‌های آیة الله علّامه حاج میرزا خلیل کمره‌ای رحمته الله

بر اساس خطابه‌ی حجة الاسلام والمسلمین حاج شیخ ناصرالدین کمره‌ای

دکتر کامیار صداقت، ثمّ حسینی

مرکز اسناد و کتابخانه‌ی آسیا
asian cultural
documentation center
for unesco, tehran

پژوهشگاه علوم و معارف اسلامی و مطالعات فرهنگی

نشر فرهنگ مشرق زمین

مجموعه تاریخ شفاهی طلایه داران وحدت اسلامی - ۱
گرامیداشت هفادمین سالگرد تأسیس رسمی دارالتقریب بین المذاهب الاسلامیه
(قاهره ۱۹۴۷-۲۰۱۷ م / ۱۳۶۶-۱۴۳۶ ه.ق)

سرشناسه: صداقت ثمرحسینی، کامیار، ۱۳۵۱ -

عنوان و نام پدیدآور: در احوال و اندیشه‌های آیةالله علّامه حاج میرزا خلیل کمره‌ای (قدس سره) کامیار صداقت ثمرحسینی؛ بر اساس خاطرات ناصرالدین کمره‌ای؛ [با گفتاری از سید مهدی ابن‌الرضا خوانساری و مقدمه‌ای از سید هادی خسروشاهی]

مشخصات نشر: تهران: فرهنگ مشرق زمین: مرکز اسناد فرهنگی آسیا؛ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۲۲۲ ص: مصور .

فروست: مجموعه تاریخ شفاهی طلابداران وحدت اسلامی؛ ۱.

شابک: دوره: ۱۱-۷۵۹۳-۶۰۰-۹۷۸:: ۲۲۰۰۰۰ ریال ۸-۰۲-۷۵۹۳-۶۰۰-۹۷۸:

وضعیت فهرست‌نویسی: قیفا

یادداشت: کتاب حاضر چهارمین مجلد از مجموعه گرامیداشت هفتادمین سالگرد تأسیس رسمی دارالتقريب قاهره است.

یادداشت: کتابخانه

موضوع: بره‌ای، خلیل ۱۲۷۸ - ۱۳۶۳.

موضوع: مجتهدان و علما - ایران - سرگذشت نامه

شناسه افزوده: کمره‌ای، ناصرالدین

شناسه افزوده: ابن‌الرضا، سید، ۱۳۱۴ -

شناسه افزوده: خسروشاهی، سید هادی، ۱۳۱۷ -، مقدمه‌نویس

شناسه افزوده: مرکز اسناد فرهنگی آسیا

شناسه افزوده: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رده‌بندی کنگره: ۴۱۳۹۵۳/۵۵۵BP ص ۸/ک

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۹۹۸

شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۴۸۶۸۱

نشر فرهنگ مشرق زمین

نام کتاب: در احوال و اندیشه‌های آیةالله علّامه حاج میرزا خلیل کمره‌ای، بر اساس خاطرات حجة الاسلام

والمسلمین حاج شیخ ناصرالدین کمره‌ای)

با گفتاری از آیةالله حاج سید مهدی ابن‌الرضا خوانساری و مقدمه‌ای از آیةالله حاج سید هادی خسروشاهی

دکتر کامیار صداقت ثمرحسینی

ناشر: فرهنگ مشرق زمین (با همکاری مرکز اسناد فرهنگی آسیا - پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی)

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۵

قطع: وزیری / تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه / بها: ۲۲۰۰۰ تومان

شابک: (دوره تاریخ شفاهی طلابداران وحدت اسلامی: ۹۷۸۶۰۰۷۵۹۳۱۱۰) جلد اول: ۸-۰۲-۷۵۹۳-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است.

تهران، فرهنگ مشرق زمین، تلفکس: ۲۲۰۰۶۹۷۶ ایمیل: pmzamin@gmail.com

به مناسبت گرامیداشت هفتادمین سالگرد تأسیس رسمی دارالتقريب بین المذاهب الاسلامیه (قاهره ۱۹۴۷-۲۰۱۷ م / ۱۳۶۶

- ۱۴۳۶ هـ. ق) ۴-

فهرست مطالب

۱۱	شعری از استاد امیری فیروزکوهی
۱۲	جلسات گفتگو به روایت تصویر
۱۵	نوشتاری از حضرت آیه الله العظمی حاج شیخ جعفر سبحانی
۱۷	بیانات حضرت آیه الله حاج سید مهدی ابن الرضا
۲۵	مقدمه به قلم حضرت آیه الله حاج سید هادی خسروشاهی
۳۳	تقریظ حجه الاسلام «اسلمین» حاج شیخ ناصرالدین کمره‌ای
۳۵	مدخل
۳۸	شیوه نامه تدوین مجموعه حاضر
۴۰	معرفی اجمالی
۴۲	سال شمار زندگی
۴۳	منابع مطالعاتی موجود
۵۷-۱۹۸	خاطرات زندگی علامه حاج میرزا خلیل کمره‌ای
۵۷	آغاز تحصیلات
۶۱	خاطراتی از دوران تحصیل
۶۲	هجرت به قم
۶۴	زندگی نامه علمی خود نوشت
۶۸	خاطراتی از استاد
۷۰	تأسیس کرسی درس تفسیر قرآن در حوزه علمیه قم
۷۱	اقامت در تهران
۷۶	خاطره ای از زندان

۷۷	فتوای حلال بودن مصرف گوشت ماهیان خاویاری
۷۷	وحدت اسلامی
۸۰	دیدار با ولیعهد وقت سعودی
۸۵	سفر به پاکستان
۸۵	دیدار با شیخ محمود شلتوت
۹۴	جواب حضرت آیه الله کمره‌ای به علماء کردستان
۹۹	مفتی فتوا شیخ محمود شلتوت
۱۰۱	فلسطین
۱۰۶	کنگره جهان هزاره شیخ طوسی
۱۰۹	مطالبی از خطبه نه از - معه - آیه کمره‌ای
۱۱۰	بخشی از سخنرانی علامه کمره‌ای
۱۱۷	انتقاد از تربیت غیردینی و تفکیک علم و دین
۱۱۸	ضرورت فعالیت‌های فرهنگی روحانیت در پادشخت کشور
۱۱۸	تألیفات علامه کمره‌ای از نگاه دیگران
۱۲۷	در سوریه
۱۲۸	گزارشی از ملاقات با یکی از علمای کشور سعودی
۱۳۹	خاطراتی از علامه حاج شیخ عزیزالله عطاردی فوجانی
۱۴۱	هفته وحدت
۱۴۱	شرکت در رابطه العالم الاسلامی
۱۴۴	کنگره رسالت مسجد
۱۴۵	تدریس در دانشگاه معقول و منقول
۱۴۷	تألیف شاخص

- دیدگاه‌های سیاسی ۱۵۲
- نظر معظم له نسبت دربار و ولایت فقیه ۱۵۵
- سندی از اسناد ساواک ۱۵۷
- سیاست استعماری تخریب و جهه علماء اسلام ۱۶۱
- جنگال دروغ‌نویسی ۱۶۲
- تفکیک سویت از سوء تشخیص ۱۶۵
- خاطره‌ای لطیف از بازه مسلمان آلمانی ۱۶۸
- ملاقات معظم له با دکتر محمد مصباحی ۱۶۹
- روضه روز عاشورا ۱۷۰
- توجه غربی‌ها به نقاط اختلاف میان مسلمانیان ۱۷۰
- صیغه وقف گورستان بهشت زهراء ۱۷۱
- صیغه وقف بیمارستان شفاء یحییایان تهران ۱۷۲
- مجاهد کبیر آیه‌الله سید محمود طالقانی ۱۷۲
- نماز روز ناسوعا ۱۷۶
- شاگردان معظم له ۱۷۸
- خیابان زرین نعل ۱۸۱
- ارتحال آیه‌الله حاج میرزا خلیل کمره‌ای ۱۸۳
- این ننگ را عرب به کجا می‌برد ۱۸۶
- مقاله روزنامه اطلاعات ۱۹۴
- گلچینی از تألیفات معظم له ۱۹۷
- تصاویر ۲۰۳